Către: **domnul Vasile TOFAN,**
Prim-ministru al Republicii Moldova

Copie: **domnul Marcel SPATARI,**
Preşedintele Comisiei Economie, Buget şi Finanţe

doamna Victoria BELOUS,
Ministra Finanţelor

doamna Natalia PLUGARU,
Ministra Muncii şi Protecţiei Sociale

Nr. 118-26/SD din 29 Octombrie 2026

Ref.: Contribuţiile sociale pentru lucrătorii străini şi eliberarea vizelor de lungă şedere în scop de muncă

Stimate domnule Prim-ministru,
Stimate doamne/Stimaţi domni,

Asociaţia Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte consideraţiuni şi Vă aduce la cunoştinţă o problemă semnalată de companiile membre din industria prelucrătoare, în special din sectorul automotive, care resimt un deficit persistent de personal şi recurg tot mai des la lucrători din state terţe.

Problema are două componente care se suprapun în timp: modificarea art. 20 din Legea nr. 81/2004 cu privire la investiţiile în activitatea de întreprinzător, votată de Parlament la 22 octombrie 2026 în pachetul de politică fiscală şi vamală pentru anul 2027, şi durata procedurii de obţinere a vizelor de lungă şedere în scop de muncă. Ea a fost semnalată de mai multe companii din sectorul automotive şi a fost discutată în repetate rânduri în şedinţele cu instituţiile vizate. EBA a abordat-o, în special, în cadrul exerciţiului de elaborare a politicii fiscale pentru anul 2027, inclusiv în şedinţele de consultări publice cu Ministerul Finanţelor şi cu Comisia economie, buget şi finanţe a Parlamentului. Întrucât soluţiile depăşesc competenţa unei singure instituţii, considerăm necesară coordonarea la nivelul Guvernului şi prezentăm următoarele observaţii şi propuneri:

I. Contextul: forţa de muncă din state terţe a devenit o necesitate pentru industria exportatoare

Piaţa locală a muncii nu mai acoperă necesarul de personal al marilor angajatori industriali. Pentru a-şi menţine capacităţile de producţie, companiile din sectorul automotive şi din alte ramuri exportatoare apelează la lucrători din state terţe, în principal din Nepal şi Bangladesh, recrutaţi prin agenţii private de ocupare a forţei de muncă şi puşi la dispoziţie în baza contractelor de muncă temporară.

Companiile din sectorul automotive se numără printre cei mai mari exportatori şi angajatori din industria prelucrătoare a ţării. Planurile lor de producţie şi angajamentele faţă de clienţii internaţionali sunt construite pe un calendar precis de sosire a lucrătorilor străini. Fiecare săptămână de întârziere înseamnă linii care nu funcţionează la capacitate, penalităţi contractuale şi riscul ca proiecte noi să fie alocate altor fabrici ale aceloraşi grupuri, din alte ţări.

Lucrătorii parcurg o procedură completă şi legală: selecţie, verificarea cazierului, încheierea contractelor, obţinerea deciziei privind dreptul la muncă şi a invitaţiei din partea Inspectoratului General pentru Migraţie. Viza de lungă şedere este ultima etapă şi, în prezent, cea care întârzie cel mai mult. Din 1 ianuarie 2027, la aceste dificultăţi se va adăuga şi un cost suplimentar al forţei de muncă străine, generat de modificarea art. 20 din Legea nr. 81/2004.

II. Contribuţiile de asigurări sociale pentru lucrătorii străini angajaţi temporar

Până în prezent, art. 20 alin. (1) din Legea nr. 81/2004 permitea întreprinderii cu investiţii străine să transfere contribuţii de asigurări sociale doar pentru salariaţii străini care şi-au exprimat dorinţa de a

participa la sistemul public din Republica Moldova. Redacţia votată la 22 octombrie 2026 transformă această opţiune într-o obligaţie: contribuţia de asigurări sociale, în cuantum de 24%, se calculează şi se achită pentru toţi salariaţii, inclusiv pentru cetăţenii străini angajaţi temporar, iar dreptul la prestaţii se acordă corelativ contribuţiilor achitate.

EBA a semnalat acest risc în Documentul de poziţie nr. 89-26/SD din 20 august 2026 (secţiunea X) şi l-a reiterat în şedinţele de consultări publice cu Ministerul Finanţelor şi cu Comisia economie, buget şi finanţe a Parlamentului, solicitând menţinerea regimului existent. Propunerea nu a fost preluată în textul adoptat. Revenim asupra subiectului deoarece efectele asupra lucrătorilor din state terţe sunt mai grave decât cele estimate iniţial pentru specialiştii detaşaţi.

Contribuţie fără contraprestaţie reală. Potrivit informaţiilor publice ale Casei Naţionale de Asigurări Sociale, Republica Moldova aplică în prezent 18 acorduri bilaterale de securitate socială: 16 cu state membre ale Uniunii Europene, la care se adaugă Belarus şi Turcia. Alte cinci acorduri se află în proces de ratificare (Canada, Elveţia, Ucraina, Franţa şi Slovacia), iar patru sunt în negociere (provincia Quebec, Irlanda, Albania şi Croaţia). **Cu Nepal şi Bangladesh nu există, la acest moment, niciun acord şi nici negocieri în curs.**

Lucrătorii din aceste state sunt angajaţi pe durată determinată şi, în marea lor majoritate, nu vor acumula stagiul de cotizare necesar pentru o pensie în Republica Moldova. În lipsa unui acord bilateral, nu există nici un mecanism de transfer al drepturilor în ţara de origine sau de restituire a contribuţiilor la plecare. Prin urmare, aceşti lucrători nu vor putea beneficia pe viitor de sumele achitate pentru pensie, iar principiul prevăzut la noul alin. (2), al prestaţiilor corelate contribuţiilor, rămâne pentru ei unul pur formal.

În aceste condiţii, înţelegem că scopul real al contribuţiilor colectate de la lucrătorii din state terţe este acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, şi nu asigurarea socială a celor pentru care se plătesc. Considerăm această abordare incorectă: contribuţia îşi pierde natura de asigurare şi devine, în fapt, o taxă suplimentară pe muncă, suportată de angajator, fapt care face aplicarea ei şi mai greu de justificat.

Cost suplimentar care nu poate fi transferat. O contribuţie de 24% aplicată la salariul brut majorează direct costul orei de muncă. În modelul muncii temporare, costul este refacturat de agenţie întreprinderii utilizatoare. Furnizorii din industria automotive lucrează însă pe contracte multianuale cu preţuri negociate în avans, iar costul local al forţei de muncă este unul dintre criteriile după care grupurile internaţionale decid unde alocă proiectele noi. Măsura afectează astfel tocmai investiţiile care au creat cele mai multe locuri de muncă în ultimii ani.

Pierderea unuia dintre puţinele avantaje competitive. Republica Moldova are puţine avantaje în competiţia pentru proiectele marilor concerne de producţie. Accesul la forţa de muncă străină în condiţii de cost previzibile era unul dintre ele şi a contat în dezvoltarea sectorului automotive în ultimii ani. În prezent, comenzile noi sunt deja direcţionate spre alte ţări, inclusiv din Africa, unde costurile şi condiţiile de angajare sunt mai avantajoase. Majorarea costului forţei de muncă străine din 1 ianuarie 2027 accelerează această tendinţă: investitorii existenţi îşi orientează proiectele noi spre alte locaţii, iar cei potenţiali aleg alte destinaţii. O măsură gândită să aducă venituri suplimentare la buget riscă astfel să reducă tocmai baza din care aceste venituri se colectează.

Lipsa unei perioade de tranziţie. Majoritatea prevederilor intră în vigoare la 1 ianuarie 2027, adică peste circa două luni. Recrutările aflate în curs, pentru care s-au emis deja decizii privind dreptul la muncă şi invitaţii, au fost planificate pe baza regimului actual. Legea nu prevede nicio normă tranzitorie pentru aceste situaţii.

Neclarităţi de aplicare. Nu este clar cum se va aplica obligaţia în cazul lucrătorilor puşi la dispoziţie prin agenţii de muncă temporară, unde angajatorul formal este agenţia, iar întreprinderea cu investiţii străine este utilizatorul. Lipsa unor explicaţii oficiale riscă să ducă la practici diferite şi la recalculări ulterioare în cadrul controalelor.

Pe cale de consecinţă, solicităm respectuos amânarea aplicării noii redacţii a art. 20 cu 2–3 ani, cel puţin până la 1 ianuarie 2029, astfel încât obligaţia să fie introdusă într-un context economic mai favorabil şi corelată cu alte facilităţi pentru marii producători din sectorul industrial.

III. Procedura de eliberare a vizelor de lungă şedere în scop de muncă (D/AM)

Apreciem deschiderea autorităţilor în acest subiect. Şedinţa din 16 octombrie 2026 de la Ministerul Afacerilor Externe, prezidată de Viceprim-ministrul, ministrul afacerilor externe, şi de Ministra afacerilor interne, cu participarea mediului de afaceri, a fost un semnal important. Reţinem angajamentul MAE de a examina cererile într-un termen mai scurt decât cel legal, precum şi precizarea IGM că avizarea în cadrul procedurii de consultare se face, de regulă, în până la 24 de ore, deşi Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 50/2013 permite 3 zile lucrătoare.

Din aceste precizări rezultă că blocajul nu se află la etapa de avizare, ci la depunerea şi examinarea dosarelor în misiunile diplomatice şi oficiile consulare. Cererile lucrătorilor din Nepal şi Bangladesh se concentrează pe câteva posturi, precum Consulatul General de la Iaşi, Consulatul de la Istanbul, Ambasada de la Ankara şi Ambasada din Emiratele Arabe Unite. Capacitatea acestora de programare şi procesare nu a fost dimensionată pentru volumul actual. Totodată, agenţiile de recrutare nu au un cadru prin care să poată depune sau urmări dosarele în numele solicitanţilor.

Împărtăşim, de asemenea, poziţia Ministerului Dezvoltării Economice şi Digitalizării, potrivit căreia simplificarea procedurilor trebuie însoţită de responsabilizarea angajatorilor şi a agenţiilor de recrutare, inclusiv în privinţa salarizării şi a condiţiilor de muncă şi de trai ale lucrătorilor străini. Din această perspectivă, Vă rugăm respectuos să examinaţi oportunitatea intervenţiei Guvernului pentru ajustarea capacităţii de procesare a cererilor de viză la volumul real al solicitărilor, inclusiv prin consolidarea posturilor consulare cele mai solicitate, clarificarea misiunilor diplomatice, inclusiv din statele Orientului Mijlociu, la care pot fi depuse cererile, şi asigurarea unor termene de examinare previzibile.

Considerăm utilă şi examinarea unor soluţii pe termen mediu, precum un mecanism de colaborare cu agenţiile de recrutare care întrunesc criterii clare de conformitate, digitalizarea depunerii şi urmăririi cererilor, cu schimb automat de date între IGM şi MAE, precum şi continuarea dialogului iniţiat în şedinţa din 16 octombrie 2026 într-un format de lucru cu participarea autorităţilor vizate şi a mediului de afaceri. EBA şi companiile membre sunt disponibile să contribuie cu date şi propuneri concrete în acest proces.

Cele două subiecte trebuie privite împreună. Un lucrător care aşteaptă luni de zile viza şi care, odată sosit, costă cu aproape un sfert mai mult decât s-a planificat face ca recrutarea din state terţe să devină neviabilă pentru o parte din angajatori. Rezultatul ar fi mai puţine locuri de muncă ocupate, nu mai multe contribuţii la buget.

Vă rugăm respectuos să examinaţi propunerile de mai sus şi să ne comunicaţi poziţia Guvernului. Asociaţia şi companiile membre rămân la dispoziţie pentru o întâlnire de lucru, la care pot fi prezentate date concrete privind volumele de recrutare, termenele de obţinere a vizelor şi impactul financiar al modificării art. 20 din Legea nr. 81/2004.

Cu înaltă consideraţiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Executor: Sandra DOLGHII
Email: sandra.dolghii@eba.md
Tel. 022 907025, 069949404